

Er ref: M2017/00026/Ee
m.registrator@regeringskansliet.se
m.remitter-energi@regeringskansliet.se

Vår ref: Anna Holmberg
anna.holmberg@skogsindustrierna.se
08-752 72 44
072-722 72 44

Remissvar om Energikommisionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:02)

Sammanfattning

Skogsindustrierna betonar att ett väl fungerande elsystem med en systemkostnad, som är konkurrenskraftig gentemot omvärlden, bidrar till skogsindustrins konkurrenskraft och därmed också till vår industris möjligheter att skapa tillväxt i världens bioekonomi. Detsamma kan sägas gälla vid klok utformning av mål och styrmedel för energieffektivisering.

Gällande synpunkter på betänkandets el-politiska förslag hänvisar Skogsindustrierna till SKGS remissvar, vilket lämnades in den 27 mars 2017.

Gällande betänkandets förslag rörande energieffektivisering vill Skogsindustrierna framföra följande:

- Energieffektivisering pågår kontinuerligt hos våra medlemmar, inte primärt på grund av politiskt satta mål, utan för att det lönar sig företagsekonomiskt
- Vi välkomnar att energieffektiviseringsmålet för 2030 är relativt och att referensåret flyttas till att vara 2005
- Det saknas dock förklarande resonemang kring målnivån liksom konsekvensanalys av målet
- Målnivån kan inte beslutas politiskt förrän en genomarbetad konsekvensanalys har redovisats och möjlighet har getts att debattera slutsatserna
- Målnivån måste kunna revideras beroende på hur den svenska ekonomin utvecklas fram till 2030
- Industrin bör ses som en samlad sektor vid utarbetande av sektorsstrategier
- Framtagandet av sektorsstrategier får inte innebära att målet direkt eller indirekt bryts ned på sektors nivå
- Styrmedel för energieffektivisering måste bygga på frivillighet, vara stimulerande och omfatta både el och termisk energi

Ett väl fungerande elsystem och klok utformning av mål och styrmedel för energieffektivisering kan bidra till tillväxt i världens bioekonomi

Med välskötta skogar och en skogsindustri av världsklass som grund har Skogsindustrierna ställt upp en offensiv vision: att skogsnäringen driver tillväxt i världens bioekonomi. En bioekonomi utgår från förnybara råvaror, som används på ett hållbart sätt. Bioekonomin bidrar därför till att bryta dagens fossilbaserade ekonomi och till att uppnå EU:s och Sveriges klimatpolitiska målsättningar.

De biobaserade produkter Skogsindustriernas medlemsföretag redan idag tillverkar – sågade trävaror, massa och papper – kommer att bli basen under åtskilliga år framöver. För att framtidssatsningar ska kunna finansieras krävs en politik, som leder till stark internationell konkurrenskraft för våra medlemmar. Ett väl fungerande elsystem med en systemkostnad lägre än omvärlden är en parameter, som definierar denna konkurrenskraft. En annan är hur mål och styrmedel för energieffektivisering utformas.

Energieffektivisering pågår löpande hos våra medlemmar

Att använda energi är nödvändigt för att Skogsindustriernas medlemmar ska kunna producera sina produkter. Vi ser energianvändning som något positivt, eftersom energin är en möjliggörare, som skapar värde och möjligheter till tillväxt.

Hos våra medlemmar pågår ett kontinuerligt arbete med att energieffektivera. Arbetet drivs inte primärt av politiskt satta mål utan görs för att uppnå för företagen positiva effekter, till exempel:

- Sänkt kostnad per producerad enhet
- Lägre miljö- och klimatavtryck per producerad enhet
- Stärkt konkurrenskraft för företaget

Arbetet organiseras olika beroende på typ av verksamhet och storlek på medlemsföretag. Massa- och pappersbruken ingår oftast i större koncerner, där många har mål satta på koncernnivå om hur energianvändningen totalt ska utvecklas över tid. Alla divisioner, affärsenheter och anläggningar förväntas sedan bidra till att målet nås. Stora företag omfattas också av Lagen om energikartläggning i stora företag (EKL)¹, vilken innebär att energiledningssystem införs. I många av de större medlemsföretagen allokeras personella resurser för att enbart arbeta med att finna, kvantifiera, lönsamhetsberäkna och genomföra energieffektiviserande åtgärder. Dessa personer formar ofta nätverk inom koncernerna, även över landsgränser, för att utbyta kunskap och erfarenheter. Det finns också exempel på företag med interna så kallade energifonder, från vilka produktionsanläggningar kan söka finansiella medel för energieffektiviserande åtgärder istället för att pengar tas från driftsbudgeten.

Sågverken arbetar också systematiskt med energieffektivisering men delvis på andra sätt än massa- och pappersbruken. Verksamheterna är generellt sett mindre, både vad gäller omsättning, antal anställda och energianvändning. De flesta sågverk omfattas inte av EKL, men vissa av dem har ändå valt att implementera energiledningssystem. Många kan söka stöd från Energimyndigheten (STEM) för energikartläggning i små och medelstora företag. De personella resurserna på sågverken är ofta begränsade och ibland saknas också egen kompetens inom energieffektivisering, varför konsulter kan behövas i högre grad än hos massa- och pappersbruken.

---

¹ 2014:266

Oavsett storlek på företag, typ av effektiviseringsåtgärd eller hur arbetet organiseras finns flera gemensamma faktorer:

- En effektiviseringsåtgärd måste företagsekonomiskt löna sig, annars kommer den inte att genomföras.
- När en potentiell åtgärd utvärderas anläggs ett brett systemperspektiv. Åtgärden ska givetvis effektivisera energianvändningen, men därutöver bedöms också eventuell påverkan på anläggningens produktionsförmåga, slutproduktens kvalitet och företagets möjlighet att leverera till sina kunder enligt deras behov. Om åtgärden riskerar att negativt påverka någon av de nämnda parametrarna kommer åtgärden med största sannolikhet inte att genomföras.
- Det finns inte obegränsat med investeringsmedel i något företag. Det är därför konkurrens om samma pengar mellan energieffektiviseringsåtgärder, vilka bör leda till lägre driftskostnader, och produktions- och kvalitetshöjande åtgärder, vilka bör generera mer intäkter.

Bra med ett relativt energieffektiviseringsmål för 2030 och att referensår flyttas till att vara 2005

Energikommissionen föreslår att energieffektiviseringsmålet för 2030 utformas relativt och att målet beräknas som tillförd mängd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP). Vidare föreslås att 2005 ska vara referensår.

Skogsindustrierna tillstyrker att målet utformas relativt, eftersom en sådan målkonstruktion tar hänsyn till den faktiska ekonomiska utvecklingen i samhället. Vi anser att alternativen, till exempel ett absolut tak på energianvändningen, hade varit direkt skadligt för våra medlemmar.

Vi tillstyrker att utgångspunkten är tillförd energi, istället för använd energi, eftersom då inkluderas hela energisektorn inklusive produktion och överföring. Skogsindustrierna tillstyrker också att 2005 används som referensår, eftersom det är samma år som EU-kommissionen använder för sitt föreslagna 2030-mål.

Det saknas förklarande resonemang kring målnivån liksom konsekvensanalys

Energikommissionen föreslår att Sverige år 2030 ska ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005.

Skogsindustrierna anser att betänkandet för ett mycket tunt resonemang med otillräckliga motiveringar om varför en målnivå om 50 procent effektivare energianvändning är den rätta. Det uppges att utan ytterligare åtgärder (det vill säga med 2014 års regelverk och styrmedel för energieffektivisering på plats) kommer energiintensiteten att minska med omkring 45 procent till år 2030, vilket tas som intäkt för att målet måste sättas högre än så. Det redovisas dock inga sifferunderlag eller beräkningar, varken gällande nivån på 45 procent eller den på 50 procent, varför Skogsindustrierna inte har någon möjlighet att själva bedöma målnivåns trovärdighet och realism.

Vi finner det mycket otillfredsställande att resonemang saknas och att betänkandet inte innehåller någon konsekvensanalys av målnivån ur ett samhällligt perspektiv. Vi anser därför att målnivån inte kan beslutas politiskt förrän en genomarbetad analys har redovisats och möjlighet har getts att debattera slutsatserna.

Eftersom målet för 2030 är ett samhällsmål och omfattar *all* energianvändning i *alla* sektorer är det för Skogsindustrierna mycket svårt, för att inte säga omöjligt, att bedöma vad målet kan komma att innebära för våra medlemmars verksamheter. Detta oroar våra medlemmar av flera skäl, till exempel:

- Det finns med dagens tekniska förutsättningar begränsningar i hur långt energieffektivisering kan drivas i produktionsprocesser. En kombination av ett tufft mål och avsaknad av tekniska lösningar kan därför leda till att produktionsinskränkningar i svensk industri blir ett politiskt sätt att nå måluppfyllnad. Sådana inskränkningar skulle slå direkt mot våra medlemmars möjligheter att producera och därmed också mot exporten, jobben och svensk BNP-utveckling.
- Krav från våra medlemmars kunder om förändrade egenskaper på den produkt de köper kan i vissa fall motverka energieffektivisering. För att uppfylla kundernas krav och nå den slutegenskap som efterfrågas kan våra medlemmar behöva förändra sin process och tillföra mer energi per ton produkt. Ett tufft energieffektiviseringsmål, utan möjlighet till flexibilitet, skulle kunna begränsa våra medlemmars möjligheter att svara upp mot ändrade kundkrav.
- Vid utveckling av bioekonomin strävar våra medlemmar efter att åstadkomma så högt förädlingsvärde som möjligt. Det är då sannolikt att nya, tillkommande produkter kräver högre energiinsats per producerad enhet än nuvarande produkter. Samtidigt kan produkterna spara andra resurser, t.ex. ved, och därmed ur ett helhetsperspektiv vara mer resurseffektiva än alternativen. Ett tufft energieffektiviseringsmål, som inte ger utrymme för flexibilitet, skulle kunna innebära en hämsko på bioekonomins utveckling och därmed också på Sveriges möjlighet att adressera klimatutmaningen.

Målet måste kunna revideras beroende på ekonomins utveckling

Som tidigare påpekats anser Skogsindustrierna att det saknas en konsekvensanalys av den föreslagna målnivån. I tabell 8.1 på sidan 318 i betänkandet redovisas däremot en känslighetsanalys för hur målet om 50 procent effektivare energianvändning slår vid olika antagna BNP-tillväxtstal.

När Skogsindustrierna studerar tabellen, drar vi följande slutsatser:

- Vid en låg BNP-tillväxt på 1,0 procent per år mellan 2015 och 2030 måste tillförd energi minska från 567 TWh (2005) till 381 TWh (2030) för att målet ska nås. Det innebär att 33 procent, eller en tredjedel, av all energianvändning i samhället måste effektiviseras bort.
- Vid en BNP-tillväxt på 2,0 procent per år, vilket är den nivå som antagits i betänkandet, handlar det om att 21 procent eller en femtedel av energianvändningen måste bort
- Vid en hög BNP-tillväxt på 3,0 procent per år måste 8 procent av energianvändningen effektiviseras bort

För Skogsindustrierna visar tabellen med all tydlighet att BNP-utvecklingen kommer att bli en avgörande faktor för måluppfyllnad. Tillväxtstimulerande reformer kommer med andra ord att vara av central betydelse. Tabellen visar också att en ansevärd del av energianvändningen måste tas bort för att målet ska kunna nås. Betänkandet innehåller ju dock inget resonemang om hur detta ska göras eller vilka konsekvenser det ger. Inte heller anges hur det ska kunna göras kostnadseffektivt.

Med tanke på Sveriges öppna och exportberoende ekonomi är vår BNP-utveckling i hög grad beroende av vad som händer i omvärlden. Om vi som nation skulle gå in i en recession med en låg BNP-utveckling som följd kommer samhällets energianvändning att behöva sänkas radikalt för att målet om 50 procent effektivare energianvändning ska kunna nås. Med andra ord, i en redan ansträngd situation för näringslivet orsakad av låg BNP-utveckling, riskerar målet att lägga ytterligare sten på bördan.

Med tanke på att måluppfyllnad i så hög grad är beroende av den ekonomiska utvecklingen hävdar Skogsindustrierna att målet inte redan nu kan skrivas i sten. Istället anser vi att målet måste kunna revideras löpande beroende på ekonomins utveckling.

Industrin bör ses som en samlad sektor vid utarbetande av sektorsstrategier

Betänkandet föreslår att STEM får i uppdrag att tillsammans med olika branscher utforma sektorsstrategier för energieffektivisering.

Skogsindustrierna noterar att betänkandet omväxlande använder begreppen sektorer och branscher, vilket vi finner förvirrande. Vi påminner om att i energisammanhang brukar samhället delas in i tre sektorer: bostäder och service, industri samt transporter. Branscher, däremot, finns det betydligt fler utav, både inom industrin och i andra delar av samhället.

Vi anser att uppdraget till STEM bör specificera att en gemensam strategi tas fram för industrin som helhet, men att myndigheten inte bör gå djupare än så. Vi tror att likheterna är fler än skillnaderna inom industrins olika branscher, varför en gemensam strategi bör fungera. Vi tror vidare att det kan bli mycket betungande och tidskrävande för myndigheten att gå djupare, eftersom det oundvikligen kommer att innebära att STEM måste hantera ett stort antal parallella strategiprocesser. Om STEM väljer att gå djupt och arbetet därmed blir komplext och tar tid kan det innebära att vissa delar av industrin tidigt arbetar fram en strategi i samarbetet med STEM, medan andra får vänta.

Sektorsstrategierna får inte innebära att målet direkt eller indirekt bryts ned

Betänkandet betonar att målet för energieffektivisering är sektorsövergripande, det vill säga att det omfattar hela samhället, men att sektorsstrategierna inte utgör något mål (för respektive sektor) fastställt av riksdagen.

Skogsindustrierna ser en uppenbar risk att arbetet med att ta fram sektorsstrategier direkt eller indirekt kan innebära att det sektorsövergripande målet bryts ned/delas upp på respektive sektor. Vi motsätter oss å det starkaste en sådan utveckling, eftersom vi anser att det vore kontraproduktivt. En "uppdelning" av det sektorsövergripande målet skulle enligt vår åsikt ha tydliga planekonomiska drag, när vi istället förespråkar att låta marknaden styra var, när och hur energieffektiviseringsåtgärder bäst görs. Vi anser också att en uppdelning av målet skulle hämma flexibilitet och innovationskraft genom att energieffektiviserande åtgärder "låses" till en viss sektor. Vi anser att STEM i sitt arbete med sektorsstrategier tydligt måste kommunicera att målet enbart är sektorövergripande och säkerställa att någon nedbrytning inte görs. Detta behöver också tydligt framgå i regeringens direktiv om STEM:s uppdrag.

Styrmedel för energieffektivisering måste bygga på frivillighet, vara stimulerande och omfatta såväl el som termisk energi

Betänkandet föreslår att ett särskilt energieffektiviseringsprogram, motsvarande Program för energieffektivisering i energiintensiv industri (PFE), införs för den elintensiva svenska industrin under förutsättning att en ansvarsfull finansiering kan hittas.

Skogsindustrierna välkomnar ett nytt styrmedel och föreslår att det lever upp till följande krav:

- Det ska vara frivilligt att delta och det företag, som av någon anledning inte kan eller vill delta, ska inte straffas för detta
- Styrmedlet ska vara stimulerande och innehålla en tydlig "morot" för deltagande företag
- Styrmedlet ska komplettera och förstärka det energieffektiviseringsarbete, som redan pågår inom svensk skogsindustri
- El såväl som termisk energi ska omfattas
- Både sågverk, massa- och pappersbruk ska ges möjlighet att delta

Stockholm

2017-04-13

För Skogsindustrierna

Anna Holmberg
Energidirektör